

Nr 9.

Ankom till riksdagens kansli den 3 februari 1922 kl. $\frac{1}{2}$ 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för bekämpande av arbetslösheten.

(3:e och 4:e avd.)

1:o) I en till riksdagen den 7 januari 1922 avlåten, till statsutskottets förberedande behandling överlämnad proposition (nr 11) har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden samma dag, föreslagit riksdagen att för bekämpande av arbetslösheten, i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet angivna grunder, under riksstatens femte huvudtitel anvisa dels på tilläggsstat för år 1922 ett förslagsanslag, högst, 85,000,000 kronor och dels på extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 ett förslagsanslag, högst, 5,000,000 kronor.

I anledning av denna proposition har inom båda kamrarna väckts ett flertal, likaledes till utskottet remitterade motioner, vilka utskottet emellertid av skäl, som framgå av det följande, icke nu upptagit till behandling.

Av statsrådsprotokollet inhämtas, att Kungl. Maj:t före propositionens avlämnande redan anvisat tillhopa 400,000 kronor av det på extra stat för år 1922 beviljade förslagsanslaget, högst, 3,000,000 kronor för arbetslöshetens bekämpande. På grund av framställningar från arbetslöshetskommissionen, som beräknade ett medelbehov för januari månad 1922 av inalles 5,575,000 kronor för hjälpverksamhetens fortsättande enligt gällande grunder, har Kungl. Maj:t vidare den 7 januari 1922 från anslaget till oförutsedda utgifter anvisat såsom förskott i avräkning å de anslag för arbetslöshetens bekämpande, som riksdagen må komma att bevilja på årets tilläggsstat, ett belopp av

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 6 saml. 9 häft. (Nr 9.)

2,950,000 kronor, motsvarande vad som för ändamålet ansågs erforderligt utöver den odisponerade tillgången å förutnämnda anslag för 1922 ävensom beräknad reservation å 1921 års anslag.

Vid sådant förhållande och då Kungl. Maj:t snarast möjligt lärer behöva få nödiga medel till sitt förfogande till arbetslöshetshjälpens fortsatta bedrivande, har utskottet funnit nödvändigt, att riksdagen omedelbart beviljar ett visst belopp såsom förskott å det definitiva arbetslöshetsanslaget. I sådant syfte vill utskottet föreslå ett belopp av 20,000,000 kronor, vilket lär vara tillräckligt för ifrågavarande verksamhets uppehållande i dess nuvarande omfattning under så lång tid framåt, att därunder den grundliga prövning, som de här föreliggande frågornas vikt och de äskade beloppens storlek betinga, torde kunna medhinnas från utskottets och riksdagens sida.

Utskottet förutsätter därvid, att den fortsatta arbetslöshetshjälpens alljämt skall bedrivas med noggrant iakttagande av statsmakternas förut meddelade bestämmelser och givna direktiv samt med beaktande av nödvändigheten av att särskilt under nuvarande förhållanden öppna arbetsmarknadens arbetstillfällen bliva vederbörligen utnyttjade.

Vidkommande lönerna vid de statliga nödhjulsarbetena, synes det utskottet, som om dessa löner på de särskilda orterna borde mera smidigt anpassas efter nu rådande lönenivå, än som på sina håll hittills torde hava varit fallet, samt håller utskottet vidare före, att kommissionen för varje särskilt fall torde böra fastställa, med huru mycket en nödhjulsarbetares löneförmåner skola understiga de löner, som äro gällande för grovarbetare på den öppna arbetsmarknaden, med skälig hänsyn därvid tagen till vederbörandes möjligheter att bereda sig uppehälle på den sålunda fastställda nödhjulslönen.

På ännu en punkt anser utskottet ett förtydligande uttalande vara påkallat. Arbetslöshetskommissionen har nämligen hemställt, att det stadgande i 1921 års understödskungörelse, enligt vilket kommissionen äger besluta, huruvida och i vilken omfattning bidrag till kommun skall utgå för understöd till arbetslösa, måtte givas den tolkningen, att kommissionen må kunna bestämma lägre understödssatser för understöd än de i författningen angivna. Departementschefen tillstyrker kommissionens förslag och anser, att bestämmelserna ifråga borde erhålla en sådan avfattning, att dess tillämpning under alla förhållanden skulle kunna av kommissionen riktigt anpassas efter rådande konjunkturer. Någon ändring av nu gällande författning finner utskottet härvid icke behövlig, utan torde en anslutning från riksdagens sida till det sålunda uttalade önskemålet vara tillräckligt, för att arbetslöshetskommissionen skall kunna anses äga bemyndigande att vid fattande av beslut rörande understödsverksamhetens igångsättande eller fortsatta be-

drivande uppställa erforderliga villkor beträffande understödsbeloppens storlek. Med avseende å dessa belopp bör därvid det av fjolårets riksdag uttalade önskemålet iakttagas, att på grund av det inre samband, som inom den nu tillämpade arbetslöshetspolitiken förefinnes mellan nödhjälpslöner och gällande understödssatser, de förra böra ställa sig fördelaktigare än de senare och ett lämpligt avstånd dem emellan städse bibehållas.

Under återopande av vad utskottet sålunda anført, får utskottet hemställa,

att riksdagen för arbetslöshetens bekämpande må på tilläggsstat för år 1922 anvisa ett förslagsanslag, högst, 20,000,000 kronor.

2:o) Såsom av punkt 1:o framgår, kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva förnyat utlåtande i anledning av förevarande proposition; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen anmäla.

Stockholm den 3 februari 1922.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzélius, C. J. G. Swartz, N. A. Nilsson, J. Nilsson* i Skottlandshus, *H. F. Lamm, C. P. V. Nilsson, O. U. B. Olsson, J. L. Widell, C. G. Ekman, J. Nilsson* i Malmö, *O. Bergqvist* och *C. I. Asplund* samt

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *A. Wiklund, K. V. Rydén, J. Jönsson* i Revinge, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *C. R. Jansson* i Falun, *O. Nilsson* i Örebro, *S. E. J. Lübeck, A. A. Törnqvist* i Karlskrona, *J. Olofsson* i Digernäs och *J. D. Norman*.
